

 Naturvernforbundet

 NORSKE
LAKSEELVER

Fiskeriminister Per Sandberg
Klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Oslo, 14.november 2016

Bekymringsmelding vedrørende villaksens fremtid

Undertegnede organisasjoner er svært bekymret for villaksens fremtid. Vi ser at regjeringen legger opp til en forverret situasjon for villaksen - både gjennom statsbudsjettet og i det nye systemet for vekst i oppdrettsnæringen.

Organisasjonene minner om at Norge har et særskilt ansvar for å verne vill atlantehavslaks (*Salmo salar*) da dette er en ansvarsart (kgl. res. 13 mai 2011) i henhold til Bonn- og Bern-konvensjonene. Villaksen har en uvurderlig sosioøkonomisk nytteverdi for Norge gjennom sportsfiske og andre naturopplevelser, og en mangel på en miljømessig forvaltning av oppdrettsnæringen må ikke gå på bekostning av villaksen i Norge.

I en temarapport fra [Vitenskapelig råd for lakseforvaltning](#) ble 104 laksebestander i februar 2016 klassifisert etter kvalitetsnormen for villaks. Rapporten viser at av de 104 bestandene hadde 23 bestander (22 prosent) god eller svært god kvalitet, 29 bestander (28 prosent) moderat kvalitet, og halvparten dårlig eller svært dårlig kvalitet. Det vil si at 81 bestander (78 prosent) ikke nådde kvalitetsnormens minimumskrav til kvalitet. Laksebestandene i Rogaland og Nord-Trøndelag hadde best kvalitet, mens de i Hordaland, Sør-Trøndelag og Troms hadde dårligst kvalitet. Negativ påvirkning fra oppdrettsnæringen gjennom lakselus og rømming er hovedårsakene til at tilstanden for våre villaksbestander ikke er god.

Genbanken i Hardangerfjorden

Situasjonen for villaks og sjøørret i Hardangerfjorden er svært alvorlig. Over 50 prosent av laksebestandene i fjorden er i ferd med å gå tapt. Derfor igangsatte Miljøverndepartementet i 2013 en redningsaksjon for å redde bestandene, og sentralt i arbeidet sto opprettelsen av en genbank for Hardangerfjordbestandene. I forslaget til statsbudsjett foreslår regjeringen å avslutte dette arbeidet. Det vil etter all sannsynlighet føre til at det genetiske mangfoldet, som bestandene i Hardangerfjorden representerer, vil gå tapt.

Organisasjonene ber at regjeringen omgjøre beslutningen om å legge ned genbanken for Hardangerbestandene, og finne rom for å videreføre det viktige arbeidet for villaksen i de pågående budsjettforhandlingene med Venstre og KrF. Vi kan ikke sitte å se på at villaksbestandene i Hardanger går tapt. Forsvinner er bestand fra et vassdrag uten at genmaterialet er sikret, er den tapt for alltid.

 Naturvernforbundet

 NORSKE
LAKSEELVER

Medlemmer av flere av organisasjonene nedlegger et stort dugnadsarbeid med å fjerne rømt oppdrettslaks fra naturen i forbindelse med akutte og kroniske rømminger, Dette vil vi fortsette med, men ber Regjeringen nok en gang om hjelp til å gjøre dette lettere gjennom påbud om merking av all oppdrettslaks.

Uakseptabel lusesituasjon

I media de siste dagene har vi sett ubegripelige bilder av oppdrettslaks som nærmest blir spist opp av lakselus, og vi kan se at [bruken av lakselusmidler](#) i mange tilfeller er økende på tross av nye ikke-medikamentelle metoder finnes. Situasjonen med problemene knyttet til lakselus er ikke ny, og det er nå helt avgjørende med tiltak for å redusere den samlede belastningen fra lakselus på våre ulike bestander av vill laksefisk.

Organisasjonene vil understreke at det nye forvaltningssystemet for oppdrettsnæringen kan bli et godt system for å redusere den samlede miljøbelastningen fra lakselus på villaks og sjørret. Forutsatt at grenseverdiene for miljøindikatoren lakselus innrettes med tanke på å innfri minimumskravene i kvalitetsnormen for villaksen. Samtidig må myndighetene bruke alle tilgjengelige virkemidler for å bringe situasjonen under kontroll. Det gjelder også tiltak for å redusere konsekvensene på naturmangfoldet i sjøen av forskjellige lakselusmidler. Vi forutsetter at akvakulturlovens § 10 kommer til anvendelse ved brudd på kravet til miljøforsvarlig oppdrettsvirksomhet. .

Organisasjonen viser også til høringsnotatet «*Tiltak mot negative miljøeffekter av medikamentell behandling mot lakselus*» som er til behandling i Nærings- og fiskeridepartementet. Organisasjonene mener at det først og fremst må være en anerkjennelse av at en ikke kan medisiner seg bort fra luseproblemene. Kjemikalier som har negativ påvirkning på det marine økosystemet bør ikke brukes i det hele tatt. Organisasjonene viser til høringssvaret fra Miljødirektoratet og støtter deres anbefalinger.

Ny handlingsregel for vekst i oppdrettsnæringen

Med det nye reguleringssystemet, skal kysten deles opp i 12 produksjonsområder for oppdrett. Dersom miljøtilstanden er god i et produksjonsområde, kan det tillates vekst. Og dersom miljøtilstanden er dårlig, må produksjonen reduseres. For å vurdere om miljøtilstanden er god eller dårlig, vil myndighetene se på mengden lakselus på ville bestander av laks og sjørret som indikator. Organisasjonene mener regjeringen har foreslått å tillate en altfor stor belastning på villaksen før produksjonen av oppdrettslaks må reduseres.

Regjeringen har foreslått en grenseverdi som innebærer at lakseproduksjonen kan opprettholdes selv når det er mellom 10 og 30 prosent risiko for at villaksen i et område kan dø som følge av for mye lakselus. Først når det blir mer enn 30 prosent risiko for at villaksen dør, vil myndighetene at produksjonen av oppdrettslaks skal reduseres. Organisasjonene mener at forslaget er i strid med regjeringens vedtatte miljøkvalitetsmål for villaks. Kvalitetsnormen for villaks er hjemlet i Naturmangfoldloven som ble vedtatt i 2013. Ifølge kvalitetsnormen skal minimum god kvalitet for den enkelte villaksbestand opprettholdes eller nås snarest mulig, jf. artikkel 3 i normen. For at kvaliteten skal anses som god, må vassdraget ha minst 80 prosent av sin naturlige laksebestand intakt, og minst 80 prosent av sitt naturlige høstingspotensial. Grenseverdiene som er foreslått for handlingsregelen

 Naturvernforbundet

SABIMA

GREENPEACE

**NORSKE
LAKSEELVER**

Reddvillaksen.no

for vekst i oppdrettsnæringen vil med tilnærmet logisk nødvendighet føre til at villaksnormen ikke vil bli nådd.

Ta vare på villaksen først

Organisasjonene registrerer også at bransjeorganisasjonen SjømatNorge stiller spørsmål ved behovet er for å ta vare på villaksen. Det vises til visjonen om vekst i oppdrettsnæringen, selv om dette vil medføre alvorlige negative konsekvenser for villaksen. Bærekraftig oppdrett forutsetter at livet i havet og vassdragene våre, inkludert villaksen ikke blir skadelidende. Så langt har villaksen betalt en for høy pris for veksten i oppdrettsnæringen.

Organisasjonen forutsetter at både fiskeriministeren og klima- og miljøministeren ikke deler SjømatNorge sitt syn på villaksen slik det framkommer i Brennpunkt på NRK. Vi savner likevel nå tydelig tale fra regjeringen om at det er helt uaktuelt å ta mindre hensyn til villaksen for å kunne gi økt vekst i oppdrettsnæringen. Skal vi ta vare på villaksen i Norge må den samlede belastningen fra oppdrettsnæringen mot villaksen betydelig ned.

Organisasjonen er opptatt av en helhetlig bærekraftig forvaltning av oppdrettsnæringen, slik at det samlede økologiske fotavtrykket fra næringen ikke bidrar til at naturens tålegrenser overskrides. Oppdrettsnæringen skal ikke være til skade for villaksen, ørretbestanden eller det marine miljøet, slik Stortinget forutsatte da de henviste til Regjeringens bærekraftsmål fra 2009 i Innst. 361 S (2014-2015) om forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett.

Med vennlig hilsen

WWF-Norge v/ Nina Jensen
Norges Jeger- og Fiskerforbund v/ Siri Parmann
Naturvernforbundet v/ Maren Esmark
Sabima v/ Christian Steel
Redd Villaksen v/ Jens Olav Flekke
Norske Lakseelver v/ Torfinn Evensen
Greenpeace v/ Truls Gulowsen

Kopi: Energi- og miljøkomiteen, Stortinget
Næringskomiteen, Stortinget